

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbirka map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
 2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

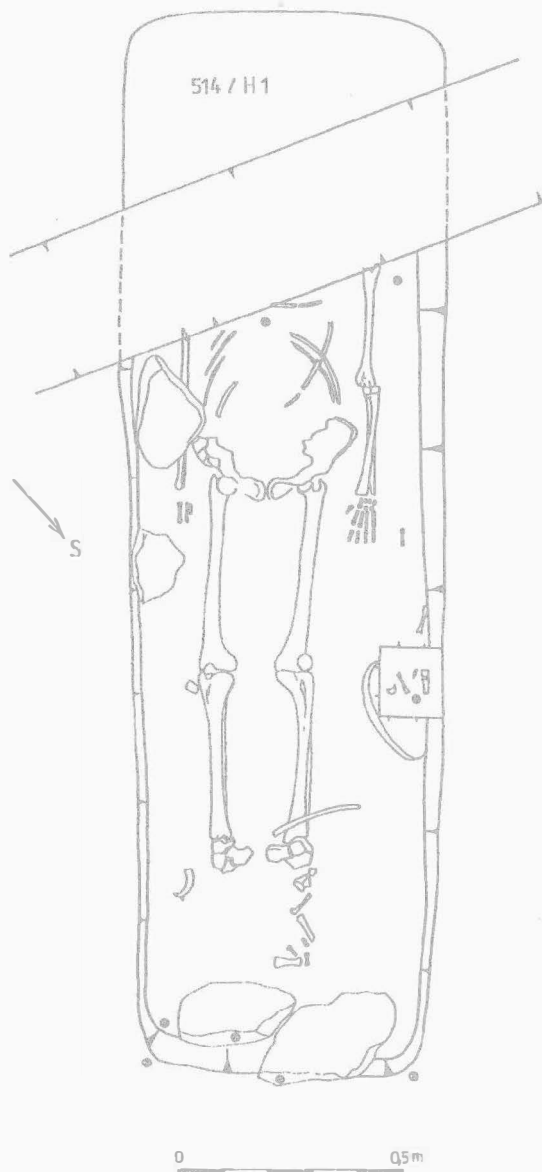
© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Resumé:

Mašovice (Bez. Znojmo), Intravillan der Gemeinde, Kirche Hl. Jana Křtitele (Johannes der Täufer). Mittelalter, Neuzeit. Dorf, Gräberfeld. Rettungsgrabung.

Obr. 8. Medlice, "Malé padělky". Půdorys mladohradištního (?) kostrového hrobu.
Grundriß des Skelettgrabes der jüngeren Burgwallzeit (?).

MEDLICE (okr. Znojmo)

"Malé padělky". Mladohradištní období. Pohřeb. Záchranný výzkum.

Při záchranném archeologickém výzkumu na trase VTL přivaděče plynu z Přeskač do Medlic byl

porušen a následně prozkoumán kostrový hrob. Skelet se nacházel v pravidelné obdélné jámě o rozměrech 2,40 x 0,70 m a hloubce až 0,30 m s orientací JV-SZ. Mrtvý byl uložen v natažené poloze na zádech, s rukama podél těla. Lebka a horní partie páteře s částí žeber a ramen byly porušeny rýhou. Uprostřed delších stran jámy a u chodidel na severní straně hrobové jámy se nacházely větší ploché lomové kameny postavené na užší stranu (obr. 8). Nebyl zde však nalezen žádný milodar. Podle celkové situace se lze domnívat, že se jedná z největší pravděpodobností o mladohradištní hrob, který může náležet k většímu pohřebišti.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé:

Medlice (Bez. Znojmo), "Malé padělky". Jüngere Burgwallzeit. Grab. Rettungsgrabung.

MIKULČICE (okr. Hodonín)

„Panské“. Středohradištní a mladohradištní období. Pohřebišť. Záchranný výzkum.

Ve dnech 9.3.-20.5.2000 pokračoval AÚ AV ČR Brno, pracoviště Mikulčice, v záchranném výzkumu raně středověkého pohřebiště v trati "Panské" na jihozápadním okraji intravilánu Mikulčic (srov. Poláček-Škojec-Marek-Skopal 2000). V souvislosti s pokračující rekonstrukcí železničního koridoru Břeclav - Hodonín byl zkoumán pás terénu o šířce asi 15 m podél kolejiště na jeho severní straně. Zjištěná minimální šířka nekropole 210 m a celkový počet 128 hrobů prozkoumaných v obou sezónách 1999-2000 svědčí o původně rozsáhlém pohřebišti o několika stech hrobech. Většina hrobů patří středohradištnímu období, pouze malá část je datována do mladohradištní doby.

Většina středohradištních hrobů obsahovala nálezy. Oproti předchozí sezóně bylo zjištěno poměrně méně hrobů bojovnických, naproti tomu více bohatších pohřbů ženských a podstatně více hrobů dětí. Lze tedy uvést nové charakteristiky dosud prozkoumané části pohřebiště: Sekery byly zjištěny v 11 hrobech, z toho v 6 případech společně s ostruhami. Ostruhy byly nalezeny ještě v dalších 2 hrobech. Hrob 103 obsahoval vedle vědra a nože krátký jednosečný meč - sax. Poměrně hojně byla mezi přídatky zastoupena vědra (12 ks) a keramické nádoby (23 hrobů). Nejčastějším nálezem byl železný nůž, zjištěný u 50 hrobů. Ze šperků byly nejvíce zastoupeny náušnice (29 hrobů), dále štítkové plechové prstěny (5 hrobů) a skleněné korálky z náhrdelníků (11 hrobů). Náušnice měly nejčastěji jednoduchý hrozníček nebo závěsek v podobě spirály či trubičky, ojediněle dutou kuličku, meandrovité nebo esovité ukončení. Ze dvou hrobů pocházejí stříbrné náušnice se šesti bubínky. Náušnice

byly vyrobeny nejčastěji z bronzu, méně ze stříbra, v řadě případů byly pozlaceny. Vedle skleněných a jednoduchých bronzových knoflíků bylo nalezeno několik párů bronzových pozlacených gombíků zdobených filigránem nebo granulací, ojediněle vtlačovaným rostlinným nebo geometrickým ornamentem. Z první sezóny výzkumu pochází pár pozlacených gombíků s hladkým, vertikálně žebrovaným povrchem.

Pro pohřebiště v „Panském“ jsou charakteristické úpravy hrobových jam pomocí dřevěných konstrukcí, případně terénních stupňů. V několika případech jsou doloženy výklenkové hroby. Časté jsou hrobové jámy velkých rozměrů; k největším patří 2,50 m hluboká jáma bojovníckého hrobu 18 s objemem cca 13 m³. Několik středohradištních hrobů se nacházelo ve vzájemné superpozici. Je patrný určitý náznak řadového nebo skupinového uspořádání. Předběžné datování ukazuje na 9., případně 10. století.

Mladohradištní hroby se soustřeďují v jihozápadní části nekropole, jsou uloženy mělce pod povrchem a vykazují řadové uspořádání. Obsahují nálezy uherských denárů z první poloviny 11. století a esovité záušnice malých průměrů (Ø 1,6 až 2,4 cm).

Středohradištní pohřebiště v trati „Panské“ v Mikulčicích patřilo s největší pravděpodobností k sídlišti doložnému v trati „Podbřežníky“ jihovýchodně od nekropole (srov. Škojec 1997, 373, č. 18). Význam pohřebiště spočívá zejména v jeho výpovědi k sociální struktuře nejbližšího zázemí mikulčického velkomoravského hradu a k řešení otázky možné kontinuity pochovávání mezi 9. až 11. stoletím. Velkomoravské pohřebiště v Mikulčicích „Panském“ se řadí k bohatším venkovským nekropolím.

Lumír Poláček, Jaroslav Škojec, Otto Marek, Rostislav Skopal, AÚ AV ČR Brno

Literatura:

Poláček, L.–Škojec, J.–Marek, O.–Skopal, R. 2000: Mikulčice (okr. Hodonín). Polní trať „Panské“. Slovanské pohřebiště. Záchraný výzkum. Přehled výzkumů 41 (1999), 170-171.

Škojec, J. 1997: Archäologische Fundstätten und Funde im "Hinterland" des Burgwalls von Mikulčice I (Katastralgelände Hodonín, Lužice, Mikulčice, Moravská Nová Ves). In: Studien zum Burgwall von Mikulčice II. Brno, 343-397.

Resumé:

Mikulčice (Bez. Hodonín), „Panské“. Mittlere und jüngere Burgwallzeit. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

MIKULOV (okr. Břeclav)

Intravillan města, ulice 1. května. Středověk, novověk. Město. Záchraný výzkum.

V listopadu 2000 proběhl záchraný archeologický výzkum na ulici 1. května v Mikulově, kde probíhala druhá etapa rekonstrukce kanalizace a vodovodu. Při výzkumu byly zdokumentovány a ovzorkovány celkem 3 větší objekty, které se dají podle sporadických nálezů zařadit do průběhu 15.-16. století.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé:

Mikulov (Bez. Břeclav), Intravillan der Gemeinde, 1. května Str. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

MIKULOV (okr. Břeclav)

Ulice na jižním svahu Kozího hrádku. Novověk. Sídliště. Povrchový průzkum.

Při zásazích do terénu vyvolaných úpravami komunikací na jižním svahu Kozího hrádku byly zjištěny ve vrstvách obsahujících stavební suť početné střepy a zlomky kachlí z počátku novověku (17.-18. století). Nálezová situace s množstvím cihel, zlomků malty, stavebního kamene a opracovaných kamenných bloků dokládá velký rozsah destrukcí, které postihly zástavbu v této části městské aglomerace.

Areál vojenského útvaru, tzv. Horní kasárna - hřiště. Mladohradištní období (?). Kostrový hrob. Záchraný výzkum.

Sledováno a dokumentováno bylo torso kostrového hrobu téměř úplně devastovaného při odstraňování kořenového systému starého stromu. Kromě aktuálních výkopů poškodily nálezovou situaci již dříve opakované planýrky provádějící výstavbu hřiště a komunikací a dále dorovnávkou při zasypávání smetiště. Na základě dokumentace částí skeletu, které se v průběhu archeologické akce nalézaly in situ, byl kostrový hrob uložen v obdélné hrobové jámě se světlým homogenním zásypem. Pouze odhadem je možné uvažovat o jeho datování do mladohradištního období.

Ondřej Šedo, Regionální muzeum Mikulov

Resumé:

Mikulov (Bez. Břeclav), Strassen am Südhang des Kozí Hrádek. Neuzeit. Siedlung. Oberflächensammlung.

Mikulov (Bez. Břeclav), sog. Horní kasárna (Obere Kaserne). Jüngere Burgwallzeit (?). Körpergrab. Rettungsgrabung.